

Sisällysluettelo

1. Selvityksen tausta	3
Selvityskohteet	4
2. Yhteistyön käynnistymisen syyt ja yhteistyön valmistelun sujuvuus	4
3. Kuntayhteistyön valmistelun tavoitteita	5
4. Yhteistyökokemukset	7
Luottamushenkilöiden kokemuksia yhteistyöstä	7
Kunnanjohtajien ja viranhaltijoiden (rakennustarkastajat, ympäristöpäälliköt ja -sihteerit, kunnaninsinöörit) kokemuksia yhteistyöstä	7
Kokemukset yhteisten viranomaistoimielinten työskentelystä	10
5. Kokonaisarvio yhteistyön eduista ja haitoista	12
Yksittäisiä arvioita kuntayhteistyön eduista	12
Yksittäisiä arvioita haitoista	14
Liite 1. Yhteistyömoni- ja parikunta-alueet	16
Liite 2. Selvitystyössä haastatellut henkilöt	22

TEKIJÄ
Markku Axelsson

1. painos
ISBN 978-952-213-406-6 (pdf)
Suomen Kuntaliitto
Helsinki 2008

Suomen Kuntaliitto
Toinen linja 14, PL 200
00101 Helsinki
Puh. (09) 7711
Faksi (09) 771 2291
www.kunnat.net

1. Selvityksen tausta

Käynnissä olevaa kunta- ja palvelurakenneuudistusta ohjaa puitelaki. Kaikkien kuntien oli jätettävä vuonna 2007 valtioneuvostolle puitelain edellyttämät suunnitelmat kunta- ja palvelurakenteiden uudistamisesta ja palvelujen järjestämisestä. Lisäksi eräiden kaupunkiseutujen oli laadittava suunnitelmat seudullisen yhteistyön lisäämisestä.

Kuntien rakennusvalvontaviranomaisten ja kunnallisen rakennustarkastuksen palvelujen uusia järjestämisvelvollisuuksia ei liittynyt em. velvoitteisiin tai laadittaviin suunnitelmiin. Viranomaistoimintojen uudistaminen perustuu kuntien vapaaehtoiisiin päätöksiin. Kunnat ovat 2000-luvulla solmineet noin 20 sopimusta rakennus- ja/tai ympäristölupaviranomaisten tehtävien yhteisestä hoidosta.

Tässä selvitysraportissa on ensimmäisen kerran koottu rakentamisen viranomaistehtävien yhteistyökokemuksia. Kuntaliitto haluaa tuoda sopimusperusteisen yhteistyön edut ja haitat laajemmin muiden kuntien tietoon ja käyttöön. Sopimusperusteisessa kuntayhteistyössä on keskeistä sopijaosapuolien tahto huolehtia yhteisesti tehtävän kustannuksista.

Tämä selvitys tehtiin keväällä 2008 viidelle eri seutualueelle. Selvitys painottuu ensisijassa rakennusvalvontaviranomaisen tehtävien hoitoon. Selvityksen on laatinut arkkitehti Markku Axelsson ja selvityksen laadintaan, kysymysten valmisteluun ja selvitystyön tulosten arviointiin on osallistunut lakimies Ulla Hurmeranta Suomen Kuntaliitosta.

Selvityksen toteutus

Selvitystyö toteutettiin tietojen keruuna kunnista ja haastatteleamalla kuntayhteistyössä mukanaolevia. Haastateltaviksi valittiin luottamushenkilöitä, kunnanjohtajia, rakennustarkastajia, ympäristöpäälliköitä ja teknisen toimen johtajia (Taulukko 1 ja liite 2). Haastateltuja oli 22 henkeä ja puhelinhaastattelu suoritettiin huhti - toukokuussa 2008.

Viranomaislautakunnan puheenjohtaja	4 henkeä
Viranomaislautakunnan jäsen	4
Muu kunnan luottamushenkilö	2
Kunnanjohtaja	3
Kunnan rakennustarkastaja/ympäristöpäällikkö	6
Kunnan ympäristösihteeri	1
Kunnan teknisen toimen viran-/toimenhaltija	2
Haastateltuja yhteensä	22 henkeä

Taulukko 1. Haastateltujen henkilöiden asema tai tehtävä kunnissa

Selvityskohteet

Selvitystyö painottuu rakennusvalvonnan tehtävien kuntayhteistyökokemuksiin. Selvityskohteiksi valittiin seuraavat yhteistyöstä sopineet monikunta- ja parikunta-alueet:

- **Eura, Säskylä ja Köyliö** monikuntayhteistyö viranomaistoimialueilla
- **Juva, Joroinen ja Rantasalmi** monikuntayhteistyö viranomaistoimialueilla
- **Raahe ja Siikajoki** parikuntayhteistyö viranomaistoimialueilla ja **Raahe ja Pyhäjoki** ja **Raahe ja Vihanti** viranomaispalvelujen ostosopimukset
- **Pielavesi ja Keitele** parikuntayhteistyö viranomaistoimialueilla
- **Askola, Pukkila, Pornainen ja Myrskylä** monikuntayhteistyö viranomaistoimialueilla

Selvityksessä olivat mukana kaikki selvityksen aikana voimassa olleet **rakennusvalvonnan** monikuntayhteistyösopimukset. Osa niistä on edelläkävijöitä rakennusvalvonnan monikuntayhteistyössä maassamme. Liitteessä1 on tietoja sopimuksen tehneiden kuntien viranomaistehtävistä, toimielin- ja isäntäkuntaratkaisuksista, viranomaispalvelupisteistä, henkilöstöstä jne. Liitteestä ilmenee yhteistyökuntien kuntalaisten yleiset asiointisuunnat.

2. Yhteistyön käynnistymisen syyt ja yhteistyön valmistelun sujuvuus

Haastatteluissa selvitettiin aluksi yhteistyön taustoja, kuten yhteistyön käynnistymistä, yhteistyön selvittämistä ja erityisiä syitä yhteistyön aloittamiseksi. Lisäksi tarkasteltiin yhteistyön käynnistämisen ja valmistelun sujuvuutta. Kaikilla selvitysalueilla viranomaisyhteistyön käynnistyminen ajoittuu vuosiin 2003–2005. Eräillä selvitysalueilla kuntien välistä yhteistyötä oli harjoitettu ja selvitetty jo aikaisemmin.

Nykyisen lainsäädännön puitteissa rakentamisen viranomaispalvelut voi tuottaa lähes yksinomaan kunta tai kunnat yhdessä. Tämän selvityksen perusteella kuntayhteistyön käynnistämisen taustalla on yleensä yhdessä tai useammassa kunnassa vallinnut pidempiaikainen tilanne tai ongelma viranomaispalvelun tuottamisessa. Haastattelujen perusteella *kuntayhteistyön selvittämisen* syinä olivat yksi tai useampi seuraavista seikoista:

- akuutti tarve saada lakisääteiset rakennustarkastajan viranomaispalvelut hoidettua mm. rakennustarkastajan eläkkeelle siirtymisen tai muun lähdön seurauksena
- taloudellisen tilanteen ongelmat ja tarve kustannusten säästämiseen
- rakentamisen ja ympäristösuojelun viranomaispalvelujen ylikuormitus kunnassa/kunnissa
- teknisen ja viranomaissektorin ns. monitoimivirat ja niiden toistuvat tai pidempiaikaiset ongelmat ja ylikuormitukset

- rakentajien ja kuntalaisten kannalta yhden henkilön varassa olevan viranomaispalvelun ja osaamisen haavoittuvuus (yhden kunnan ja yhden henkilön varassa toimiva palvelu voi katkaista rakentajien palvelutoiminnan 1-2 kk ajaksi vuodessa lomajakajat ja mahdolliset sairauspoissaolot huomioiden)
- kaikkien kuntapalvelujen mahdollisimman laajaa tuottamista kuntayhteistyönä tilanteessa, jossa kuntaliitoksiin ei ollut valmiuksia tai halua

Kunnissa viranomaisyhteistyön selvittämistä olivat ehdottaneet mm. yksittäinen naapurikunta, kunnanhallitus, kuntien kunnanjohtajaryhmä tai kuntien teknisen ja viranomaissektorin viranhaltijaryhmä.

Kuntayhteistyön selvittäminen ja valmisteleminen on tapahtunut usein vaiheittain. Yhteistyön selvittäminen oli yleensä käynnistynyt yleisemmällä periaatetasolla ja jatkunut kohti yksityiskohtaisempaa valmistelua. Suurimmassa osassa yhteistyöalueita (kuntia) yhteistyön valmistelu oli sujunut rakentavassa ja myönteisessä hengessä. Yhteistyön valmistelun aikana sen yksittäisiä epäilijöitä oli lähes kaikissa kunnissa, mutta valmistelun riittävä läpinäkyvyys tasasi esille nousseita näkemyseroja. Keskeisiä syitä varovaisuuteen olivat kunnan oman päätösvallan mahdollinen väheneminen rakentamisen lupien päätöksenteossa. Pelättiin myös luopua entisestä käytännöstä, josta oli kokemusta ja joka oli koettu hyväksi.

Hyviä perusteita kuntayhteistyön käynnistämiseksi rakennusvalvonnan tehtävien hoidossa ovat:

- rakennusvalvonnan palvelujen säännöllisen ja ympärivuotisen toimivuuden turvaaminen
- rakennusvalvonnan sijaisuusjärjestelyjen ratkaiseminen
- teknisen- ja viranomaissektorien monitoimitehtävien ongelmien ratkaiseminen
- mahdollisuus palkata rakennustarkastajan tehtäviin päteviä ja osaavia henkilöitä lisääntyvät suuremmissa työyksiköissä

3. Kuntayhteistyön valmistelun tavoitteita

Kuntien välisen rakennusvalvonnan ja ympäristösuojelun viranomaisyhteistyön tavoitteet määriteltiin yhteistyön eri valmisteluvaiheissa. Tavoitteet muodostuivat pääosin paikallisista lähtökohdista. Tavoitteet ja niiden toteutumistapa kuvaavat mm. yhteistyön muotoa ja yhteistyön laajuutta.

Haastatelluilla alueilla oli havaittavissa yhteistyön laajuuden ja kunnallisen itsenäisyyden välisen rajan etsintää. Toisaalta oli päädytty pidemmälle meneviin ratkaisuihin ja toisaalta kuntien itsenäisyyttä korostaviin ratkaisuihin. Eroja yhteistyöratkaisuihin tuovat yhteisen lautakunnan perustaminen tai oman lautakunnan säilyttäminen sekä viranomaistoimiston sijoittaminen yhteen kuntaan tai niiden säilyttäminen jokaisessa kunnassa. Kuntayhteistyön valmistelun yksittäisinä tavoitteina tulivat esille mm:

- viranomaispalvelujen tuottaminen yhteistyönä naapurikunnan kanssa, kun oman viranhaltijan eläkkeellelähdön jälkeen ei haluttu palkata uutta henkilöä
- viranomaispalvelujen ja substanssiosaamisen vahvistaminen, sijaisuuksien hoidon turvaaminen, osaamisen erikoistumisen vahvistaminen
- suuremman viranomaistoimintayksikön avulla uskotaan hoidettavan tehtävät paremmin ja ilman palvelukatkoja
- purkaa viran-/toimenhaltijan tehtävänkuvan hajanaisuus kunnan monitoimitehtävissä (rakennustarkastaja-kunnanrakennusmestari tms.) ja tehtävän ylikuormitus
- muuttaa kunnan päätöksentekoa puolueettomammaksi ja riippumattomammaksi erottamalla mm. kunnan omien rakennusten rakentamisen ja viranomaispätöksenteko erillisiin lautakuntiin sekä eri viranhaltijoille/toimihenkilöille
- yhteisen viranomaistehtäviin keskittyvän lautakunnan perustaminen
- rakennusvalvonnan toimintatapojen muuttaminen (esimerkiksi jämäköityminen) ja yhdenmukaistaminen
- kunnan mahdollisuus säästää kustannuksissa; toisaalta myös ennakkoon nähtiin, että kustannussäästöjä ei olisi mahdollista saavuttaa
- palvelujen keskittäminen yhteen kuntaan (Pyhäjärvisuodun ympäristötoimisto) tai palvelujen tarjoaminen jokaisesta kunnasta (Juva, Joroinen ja Rantasalmi sekä Pielavesi ja Keitele)
- maaseutualueen kehittäminen ja palvelujen turvaaminen kaupunkikeskeisyyden vastapainona
- yhteistyön toteuttamisen jälkeen kuntien itsenäisyyden säilyttäminen

Rakennusvalvonnan kuntayhteistyön valmisteluun sopivia tavoitteita:

- viranomaispalvelun jatkuvan saatavuuden turvaaminen yhdistämällä pienten yksiköiden resursseja ja substanssiosaamia
- viranomaistehtävien selkeyttäminen ja viranomaistoiminnan riippumattomuuden vahvistaminen perustamalla (yhteinen) viranomaislautakunta
- rakennusvalvonnan käytäntöjen ja toimintatapojen yhdenmukaistaminen

4. Yhteistyökokemukset

Kokemukset kunnista ovat haastatteluhetkellä toteutuneelta yhteistyöajalta, joka vaihtelee eri alueilla yhdestä yli neljään vuoteen. Haastattelussa kokemuksia tarkasteltiin taloudellisuuden, asiakastyytyväisyyden, toimintaympäristömuutosten, resurssien ja asiantuntijuuden sekä lainsäädännön soveltamisen näkökulmista. Erikseen tarkasteltiin kokemuksia lautakuntatyöskentelystä.

Yhteistyön aloittaminen on yleensä edellyttänyt viranomaistoimintojen, käytäntöjen ja tulkintojen keskeisten asioiden yhdenmukaistamista tai yhdenmukaistamisen aloittamista. Yhteisen näkemyksen löytäminen on edellyttänyt mm. vuonna 2000 voimaan tulleen maankäyttö- ja rakennuslain tehtävien ja veloitteiden yhtäläistä ymmärtämistä ja sisäistämistä. Yksittäistapauksessa törmättiin tilanteeseen, että tietoa uudesta laista ja sen voimaantulosta ei oltu jaettu rakentajille vielä vuonna 2004.

Yhteistä käytäntöä sopimusalueilla etsittiin alusta lähtien esimerkiksi viranomaiskatselmuksiin, maksuihin ja yhteistyön aikana mm. rakennusjärjestyksiin.

Luottamushenkilöiden kokemuksia yhteistyöstä

Palvelujen toimivuudesta luottamushenkilöt mainitsivat haastatteluissa eri kunnista esimerkiksi seuraavia kokemuksia ja näkökohtia:

- Yhteistyön aloittaminen tuo kunnissa olevat henkilöstöresurssit kaikkien sopijakuntien käyttöön, mikä lähtötilanteeseen verrattuna on merkinnyt palvelutason nousua eräissä kunnissa.
- Alussa oli eräin paikoin koettu yllätykseksi uuden lain rakentajalta vaatimista tarkastuksista. Viranomaispalvelun saaminen suuremmalta kaupungilta (Raahe) on koettu hyväksi ja kaupungin toimintaa voidaan pitää jouhevana. Palvelun tuottaneen kunnan toimesta asioiden valmistelu on koettu hyväksi. Lautakuntatyöskentelyssä on alussa kohdattu kulttuurieroja mm. asioiden valmistelun tason suhteen. Kaupunkikunnassa resurssit mahdollistavat yksityiskohtaisemman ja pidemmälle menevän valmistelun sekä asioiden nopean lautakuntatyöskentelyn. Pienemmissä kunnissa oli totuttu ihmisläheisempiin, keskusteleviin ja pitkäkestoisempiin lautakuntakokouksiin.
- Aikaisemmin viranhaltijoilla olleet rästityöt on nyt saatu purettua, viranhaltijoiden tavoitettavuus on ollut hyvä ja viranhaltijat palvelevat mm. lupa-asioissa asiakkaiden luona (siis rakennuspaikalla). Aluksi pelättiin tarkastusten (katselmusten) tiukkuutta.
- Asiakastyytyväisyydessä oli aluksi enemmän pelkoja, kuin todellisia syitä. Maatalouspuolella on asioita, joissa esiintyy kärhämöintiä.
- Lautakuntatyöskentely on ollut tehokasta. Palveluissa on saavutettu tasapuolisuus, palveluiden saavutettavuudessa ei ole ollut ongelmia.
- Asiakaspalvelusta ei ole moitteita tullut, matkapuhelimilla viranhaltijat ovat hyvin tavoitettavissa.

Palvelujen taloudellisuudesta mainittiin esimerkiksi seuraavia näkökohtia:

- Toiminnan taloudellisuutta ei kovin yleisesti ole alkuvaiheessa arvioitu. Yksittäisissä kunnissa on ollut nähtävissä joko säästöjä tai kustannukset ovat nousseet jonkin verran, mutta ei olennaisesti.
- Kun peilaa minkälaisia palveluja on saatu aikaan, niin talousasia on ollut myönteinen. Ammatti-ihmiset hoitavat tehtävät. Mistään kunnasta ei ole tullut kritiikkiä. Joka vuosi isäntäkunta on palauttanut jäsenkunnille rahoitusosuuksia. Aikaansaaduista palveluista on positiivinen kokemus. Aluksi epäiltiin matkojen pituutta, mutta mm. lomakkeiden sähköinen jakelu vähentää asiain tarvetta.
- Toiminta on ollut tehokasta ja taloudellisesti onnistunutta. Maksujen korottamisella on kyetty vähentämään kuntien maksuosuutta. Asiakkailta ei ole tullut valituksia.

Luottamushenkilöt kokevat rakennusvalvonnan kuntayhteistyössä myönteisenä:

- palvelutoiminta on taloudellisesti kannattavaa, kun huomioidaan palvelujen paraneminen
- rakentajien kannalta rakennusvalvonnan palvelujen saatavuus paranee
- palvelut toimivat ja ovat koko ajan saatavilla, koska sijaisuudet kyetään loma- ja sairausaikoina säännöllisesti hoitamaan

Kunnanjohtajien ja viranhaltijoiden (rakennustarkastajat, ympäristöpäälliköt ja -sihteerit, kunnaninsinöörit) kokemuksia yhteistyöstä

Kunnanjohtajien ja viranhaltijoiden haastatteluissa tuli esille seuraavia kokemuksia ja näkökohtia:

- Sopijakuntien kesken käytännöt on saatu kuntoon ja yhtenäistettyä sekä rakennusvalvonnan kulttuurit yhtenäistettyä. Sopijakunnan arkisto on kyetty järjestämään ja saamaan toimivaksi. Toisaalla sopijapuolella on koettu, että käytännöt ovat muuttuneet tiukemmiksi ja kustannukset ovat nousseet. *(Kunnanjohtaja)*
- Yhteistyöjärjestely on mahdollistanut toiminnan alkuperäisillä resursseilla, mikä on taannut taloudelliset odotukset kustannusten hillinnässä. Viranomaisten työ on ollut tehokasta, ammattimaista ja ote on asiantuntevaa. *(Kunnanjohtaja)*
- Viranomaispalvelun tuottaneelta kunnalta saatua palvelua pidettiin ammattitaitoisena ja hyvänä. Samoin palvelun tuottaneen kunnan toimintaa pidettiin johdonmukaisena ja

esimerkiksi lupakäsittelyä sujuvana. Palvelun tuottaneen kaupungin todettiin huomioineen kuntien erilaiset maankäyttötavoitteet ja mm. maaseutuasumisen näkökulma oli palvelua vastaanottavan kunnan tavoitteen mukainen.

- Viranhaltijat ovat olleet tyytyväisiä. Useamman hengen työyhteisössä tai palveluryhmässä työnjaosta voidaan sopia ja pyrkiä erikoistumaan. Tätä kautta työsuorituksia on kyetty järjeistämään aikaisempaan verrattuna. Työyhteisö antaa mahdollisuuden työhön liittyviin yhteisiin keskusteluihin sekä mahdollisuuden löytää saman työyhteisön puitteissa yhteisiä tulkintoja ja käytäntöjä. Viranomaistyötehtävien eriytymistä yhteistyösopimusten yhteydessä muista kunnan tehtävistä pidetään hyvänä asiana.
- Taloudellisia tuloksia ei ole vielä kovin paljon nähtävillä. Lautakunta on suuri ja sen toimintamenot ovat suuria. Ympäristösuojelun osalta ei palveluissa ole tapahtunut paljon muutoksia, mutta rakennusvalvonnan sijaisuuksien hoito on parantunut.
- Sijaisuudet saadaan nyt hyvin hoidettua ja asiakkaille ei tarvitse sanoa "Ei ole ketään paikalla".
- Taloudellisuus tulee paranemaan, kun toiminta saadaan vakiinnutettua. Talousarvio on mennyt hyvin, tasapuolisuus on toteutunut, palvelujen saatavuus on parantunut ja viranhaltijat käyvät paikanpäällä neuvottelemassa asiakkaan kanssa.

Kunnanjohtajat ja viranhaltijat kokevat rakennusvalvonnan kuntayhteistyössä myönteisenä:

- rakennusvalvonnan tehtävien hoitoa voidaan järjeistää ja rakennusvalvontakulttuureja yhdenmukaistaa
- viranomaistyötä voidaan tehostaa ja kehittää asiantuntevammaksi
- palvelua pääasiassa tuottava kaupunki voi huomioida yhteistyötä harjoittavien kuntien erilaisia maankäyttötavoitteita

Kokemukset yhteisten viranomaistoimielinten työskentelystä

- Lautakuntatyöskentelyn alkuvaiheessa on yleensä ollut näkemyseroja. Uusi maankäyttö- ja rakennuslaki oli huonosti sisäistetty naapurikunnan puolella. *(Viranhaltija)*
- Ongelmia ei ole ollut. *(Luottamushenkilö)*
- Alussa oli näkemyseroja ja lautakuntakokouksia pidettiin liian nopeatempoisina. Nyt naapurikuntalaiset luottavat kaupungin virkamiehiin. *(Luottamushenkilö)*
- Lautakunta on löytänyt yhteisen linjan varsin hyvin. Jossain kohdin on ollut vaikeuksia, minkä kannan esittelijä on ottanut. Kaiken kaikkiaan lautakuntatyöskentely on löytänyt yhtenäisen linjan. Lautakunta on toiminut hyvin yhteisenä viranomaistoimielimenä. *(Luottamushenkilö)*
- Yksittäisissä lupa-asioissa on ollut joitain näkemyseroja. Lautakunta on toiminut toisaalta hyvin viranomaisena ja toisaalta kehittäjänä, tavoittelee hyvää ympäristöä ja on mm. tiukka rantarakentamisessa. *(Viranhaltija)*
- Aluksi naapurikunnan lautakunnan jäsenet eivät hyväksyneet kaikkia vaatimuksia mm. ympäristönsuojelussa. Nyt näkemyserot ovat vähentyneet. Lautakuntatyöskentely on ollut hyvää ja rakentavaa. Lautakunnan työskentelylle on ollut erittäin arvokasta ja hyödyllistä, että sinne valittiin eri kunnista kokeneita ja yhteistyökykyisiä poliitikkoja. *(Viranhaltija)*
- Lautakuntaan valittiin arvostettuja luottamushenkilöitä ja lautakunta on ollut hyvin yhteistyökykyinen ja sen jäsenet tiedostavat lautakunnan hoitavan viranomaisasioita. Lautakunnan jäsenet tuovat siihen oman paikallisnäkönsä. *(Viranhaltija)*
- Lautakunnassa oli alussa kulttuurieroja, mutta ei voimakkaita ristiriitoja. Lautakunnan jäsenet ovat kaikki kokeneita poliitikkoja ja valtuustojensa jäseniä. *(Luottamushenkilö)*
- Alun jälkeen asiat on saatu pyörimään ja pelisäännöt ovat toimineet hyvin. *(Luottamushenkilö)*
- Näkemyserot eivät poistu heti. Alussa tuli ongelmia, kun toisen kunnan päättäjät eivät ymmärrä toisen kunnan rakentamisperiaatteita. Lautakunta on liian suuri ja kokouksiin kutsutaan liikaa ihmisiä. *(Luottamushenkilö)*
- Yhteistyön aikana on valmisteltu yhteisiä säännöksiä ja maksuja. Jonkin verran voidaan vielä yhteisymmärrystä kehittää. *(Viranhaltija)*
- Alussa oli pelko siitä, kiinnostavatko lautakunnan jäseniä muut kuin oman kunnan asiat. Nyt lautakunta on alkanut katsoa viranomaistoimintaa yhteisenä asianaan. Lautakunta on kuitenkin kooltaan liian suuri. *(Viranhaltija)*
- Alussa oli jonkin verran näkemyseroja. Jäsenet, jotka eivät olleet valtuustojensa jäseniä, pyrkivät kilpailemaan. Nyt toiminta on tasapuolista ja kokouksissa ei kaiveta toisen kunnan asioita. *(Luottamushenkilö)*

- Lautakuntamme toimii kaikkien kuntien yhteisenä lautakuntana. Näkemyseroja on ollut, mutta se on rikkaus ja hyvä asia. *(Luottamushenkilö)*
- Lautakunnan henki on hyvä. Lautakunta toimii kuntien yhteisenä lautakuntana. Näkemyseroja on ollut, mutta ne kyetään hoitamaan keskustelemalla. *(Viranhaltija)*

Yhteisen viranomaislautakunnan perustamisessa tai työskentelyssä huomionarvoista on:

- että lautakunnan yhteistyökykyä, viranomaistoiminnan ymmärtämistä ja kuntien yhteisen edun puolesta toimimista edesauttavat kokoneiden kuntapolitiikkojen valitseminen viranomaislautakuntaan
- että lautakuntatyöskentelyssä voi alussa esiintyä näkemyseroja, jotka toiminnan vakiintuessa jäävät taka-alalle

5. Kokonaisarvio yhteistyön eduista ja haitoista

Kaikkia haastateltavia pyydettiin arvioimaan, mitkä ovat toteutuneen yhteistyön *keskeiset* edut ja haitat yleensä ja toisaalta oman kuntansa näkökulmasta.

Yksittäisiä arvioita kuntayhteistyön eduista:

- Yhteistyöllä palvelut kyetään ylläpitämään aina ilman katkoja ja tehtävät hoitamaan niin, että asiat saadaan etenemään. Viranomaiskäytännöt on mahdollista yhdenmu-kaistaa lähiseudun ja talousalueen asiakkaille. (*Viranhaltija*)
- Seudullinen rakennustarkastus tekee mahdolliseksi tämän ajanmukaisen ja ammattitai-toisen toimintatavan, asiakkaiden kohtelu saadaan tasapuoliseksi. Viranomaispalvelu toimii myös kesällä. Viranomaistoiminnan riippumattomuutta saadaan parannettua. (*Luottamushenkilö*)
- Kuntayhteistyöllä palvelut ja päätöksenteko kyetään säilyttämään kunnassa. Palvelujen tuottaminen on tasapuolista ja laadukasta ja palvelut toimivat myös loma-aikoina. Oi-keusharkintaisten päätösten valmistelun riippumattomuus lisääntyy. Asiakirjahallintoa (arkistointia) on kyetty parantamaan. Maaseutuasumisen edistämistavoite on kyetty säilyttämään. Henkilöstön asiantuntemusta kyetään lisäämään ja henkilöstö kykenee irtautumaan koulutukseen. Useamman ammattilaisen työyhteisö mahdollistaa keskinäi-sen keskustelun ja ammatillisen näkemysten vaihdon. Seudullinen suurempi organisaatio on houkuttelevampi työpaikka. (*Viranhaltija*)
- Rakentamisen teknistyessä yhä enemmän kunnissa pitää olla korkeakoulutettua henki-lökuntaa. Viranomaisasioiden valmistelu on parempaa suuremmissa yksiköissä (palo-, kaavoitus- ja ympäristöviranomaiset) ja asiakas saa parempaa palvelua rakentami-seen. Maaseudulla ei ole ymmärretty, että laki velvoittaa rakentajaa hankkimaan asi-antuntijoita. (*Luottamushenkilö*)
- Samalla panostuksella saadaan laadukkaammat palvelut. Suurempi työyhteisö pitää sen jäsenet virkeämpinä ja ammattitaitoisempina. Asiakkaat saavat ajantasaista tietoa ja palvelua. (*Luottamushenkilö*)
- Yhä monimutkaistuvassa toimintaympäristössä voidaan koota osaamista samaan toi-mipisteeseen. Viranomaistoiminnan suurempi organisaatio tuo voimaa ja parantaa mm. rakennuskurin ylläpitomahdollisuuksia. (*Viranhaltija*)
- Kyetään hoitamaan sijaisuudet ja palvelun jatkuva tarjonta. Työntekijät saavat pa-remman mahdollisuuden erikoistua. Toiminnan vaatimukset ja toimintatavat saadaan eri kunnissa samalle tasolle. (*Viranhaltija*)
- Rakennustarkastaja voi keskittyä viranomaistehtävien hoitoon, mikä tekee mahdoli-seksi myös tehokkaamman työskentelyn. Viranomaispäätösten laatu on yhteistyön johdosta parantunut. Palvelua on koko ajan saatavilla, koska sijaisuudet kyetään hoi-tamaan joustavasti. (*Viranhaltija*)

- Suuremmalla työyksiköllä on erilainen mahdollisuus hoitaa viranomaistehtäviä. Asiakkaiden tavattavissa on aina joku, joka tuntee ja vastaa viranomaisasioihin. Suurempi henkilökunta kykenee keskustelemaan asioista keskenään. Asiat tulevat hoidettua, eivätkä esim. luvat jää hoitamatta, kuten ennen. Kyetään seuraamaan ympäristön roskaantumista, kiinteistöjä on saatu liitettyä vesi- ja viemäriverkostoon jne. Toimisto on tehnyt hyvää työtä, sekä rakennusvalvonta että ympäristösuojelu ovat nyt toimineet hyvin. *(Luottamushenkilö)*
- Rakentajaperheille on tärkeää, että viranomaisasioita hoidetaan yhtenäisen käytännön mukaisesti. *(Viranhaltija)*
- Viranomaisyhteistyössä kunnan hoidettavana oleva tehtävä ja palvelu ei ole niin haavoittuvainen, kuin yhden henkilön toimesta perinteisesti hoidettu palvelu on ollut. *(Viranhaltija)*
- Kuntayhteistyöllä eri kuntien viranomaiskäytännöt yhtenäistyvät. *(Luottamushenkilö)*
- Kuntayhteistyössä yksi lautakunta ja käytäntöjen yhdenmukaistaminen tuo etuja hallintotyöskentelyyn ja sen tasapuolisuuteen ja sujuvuuteen. *(Viranhaltija)*
- Kuntayhteistyöllä kuntalaisten palvelut saadaan tasa-arvoisemmiksi. Meillä yhteinen väestöpohja ei ole kuitenkaan riittävän suuri palvelujen kehittämiseksi. *(Luottamushenkilö)*
- Kuntayhteistyöllä tämä työ on mahdollista toteuttaa selkeänä viranomaistoimintana, kun rakennustarkastajan työnkuva ja -sisältö on karsittu monista ylimääräisistä tehtävistä ja palveluista. Tällaiseen vaativaan viranomaistehtävään ja organisaatioon saadaan useampia henkilöitä, jolloin palvelut saadaan kuntalaisille ja rakentajille toimimaan jatkuvasti. *(Viranhaltija)*
- Työmäärät ovat vähentyneet ja työhyvinvointi parantunut, kun saanut mahdollisuuden luopua viranomaistoimintaan kuulumattomista tehtävistä. *(Viranhaltija)*
- Kuntayhteistyössä lupakäytäntö on parantunut ja päätökset kestävät päivänvaloa. Asiantuntijuutta on kyetty lisäämään, henkilökunnan sijaisuudet on saatu toimimaan ja meidän joustava toimintamalli on ollut hyvä. *(Luottamushenkilö)*
- Toteutuneessa kuntayhteistyössä viranomaistoiminnan henkilökuntaa on kyetty koostamaan samaan palveluorganisaatioon ja asiantuntijuus on lisääntynyt sekä sijaisuudet kyetään hoitamaan. Toiminta on kaikille kuntayhteistyön kuntalaisille yhdenmukaisempaa eikä asiakkaan tarvitse taistella asiastaan omassa kunnassa. *(Luottamushenkilö)*
- Kuntayhteistyöllä on viranomaistoiminnassa ja rakentamisen ohjauksessa kyetty lisäämään asiantuntemusta, tasapuolisuutta ja palvelun jatkuvaa saatavuutta asiakkaiden kannalta. Itse viranomaistyön mielekkyys on kasvanut ja työntekijät arvostavat enemmän itsenäisempää viranomaistoimintaa. *(Viranhaltija)*

Kuntayhteistyö tuo monia etuja viranomaispalveluihin:

- palveluja on saatavilla ilman katkoja 12 kuukauden ajan, myös kesällä ja sairastapausten aikana, ja rakentajien asiat saadaan etenemään
- saadaan ajanmukainen ja ammattitaitoinen toimintatapa sekä voidaan kohdella rakentaja-asiakkaita tasapuolisesti
- laajempi asiantuntijayksikkö parantaa viranomaisasioiden valmistelua (rakenne- ja paloturvallisuus, ympäristökuva- ja kaavoitus- sekä ympäristönsuojeluasiat) ja tarjoaa asiakkaille samasta palvelupisteestä laajemman palvelun
- viranomaistoimintaan keskittyvässä toimielimessä oikeusharkintaisten päätösten valmistelun riippumattomuutta voidaan lisätä ja lupakäytäntöä sekä lupapäätöksiä parantaa
- rakennustarkastajan työnkuvasta voidaan siirtää ylimääräiset tehtävät ja työntekijöiden arvostus tehtävää kohtaan lisääntyy
- suurempi organisaatio on kunnissa houkuttelevampi työnantaja ja kuntatyön mielekkyyttä voidaan lisätä

Yksittäisiä arvioita haitoista:

Haastateltavat mainitsivat kuntayhteistyön yksittäisinä haittoina mm. seuraavia näkökohtia:

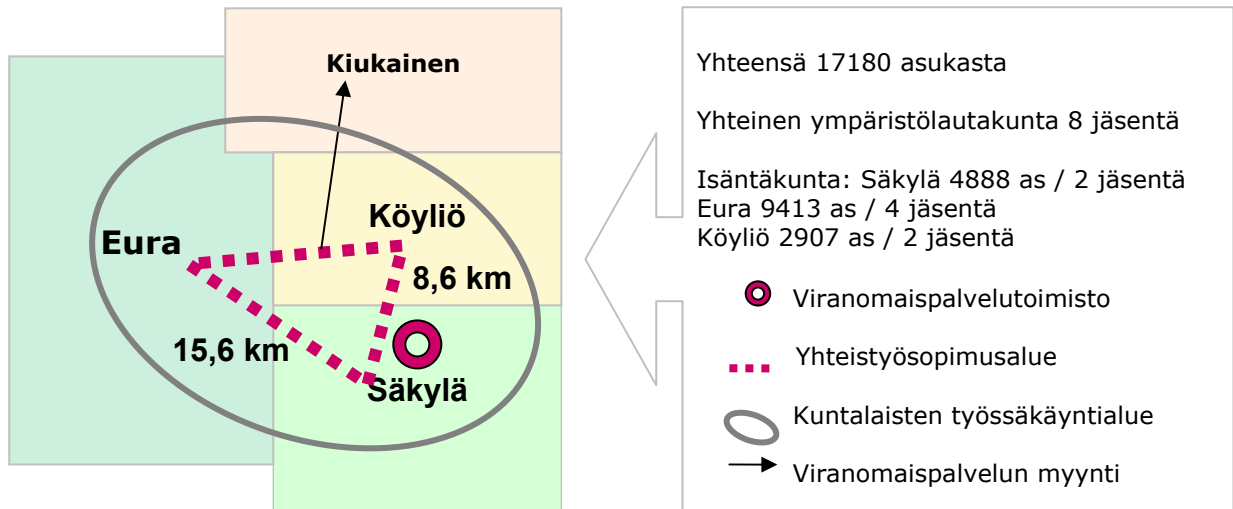
- Mittauspuolen palvelujen hankinta laita-alueille vaatii uusia ja edullisempia ratkaisuja. *(Luottamushenkilö)*
- Haittoja ei ole. *(Viranhaltija)*
- Kuntayhteistyössä viranhaltija joutuu matkustamaan aikaisempaa enemmän. *(Luottamushenkilö)*
- Kunnan rakentamisen ja viranomaistoiminnan asiantuntijat ovat hieman etäännyneet kunnan muusta strategisesta hallinnosta. *(Viranhaltija)*
- Yhteistyöstä tulee haittoja asioiden hoidossa ylimääräisen työmäärän muodossa, jos yhteistyötä ei ole viritetty täyteen tasoon. *(Viranhaltija)*

- Kuntayhteistyössä pari päivää viikossa palveluja tarjoava palvelupiste kunnassa on irrallinen ja osittain erillään muusta kunnan palvelutoiminnasta. *(Viranhaltija)*
- Isolta kunnalta ja sopijaosapuolelta tulee jossain määrin kustannuksia pienemmän kunnan maksettavaksi. *(Viranhaltija)*
- Meillä tuodaan nyt liian pieniä asioita lautakunnan käsiteltäväksi ja lautakunnan kokoukset ovat hajanaisia ja pitkiä. Päätösvallan siirtämistä viranhaltijoille tulisi meillä lisätä. *(Luottamushenkilö)*
- Palvelujen tuotteistamista ja laskutusperiaatteita tulee vielä kehittää ja niissä ilmeneviä käytännön hankaluuksia vähentää. *(Viranhaltija)*
- Kuntien palvelut tulisi tuottaa siellä, missä asukkaat asioivat. Meillä kunnat ovat saman tyyppisiä, mutta kussakin kunnassa kuntalaisten työssäkäyntialueet ovat eri suunnilla. *(Viranhaltija)*
- Meillä lautakunta on jäsenmäärältään liian suuri. *(Luottamushenkilö)*
- Yhteistyön valmistelu vaatii jonkin verran resursseja ja työtä. Suuremman organisaation työnkuvat tuovat jollekin työntekijälle myös painotetusti hallintotehtäviä. *(Viranhaltija)*

Kuntayhteistyön haittoja viranomaispalveluissa:

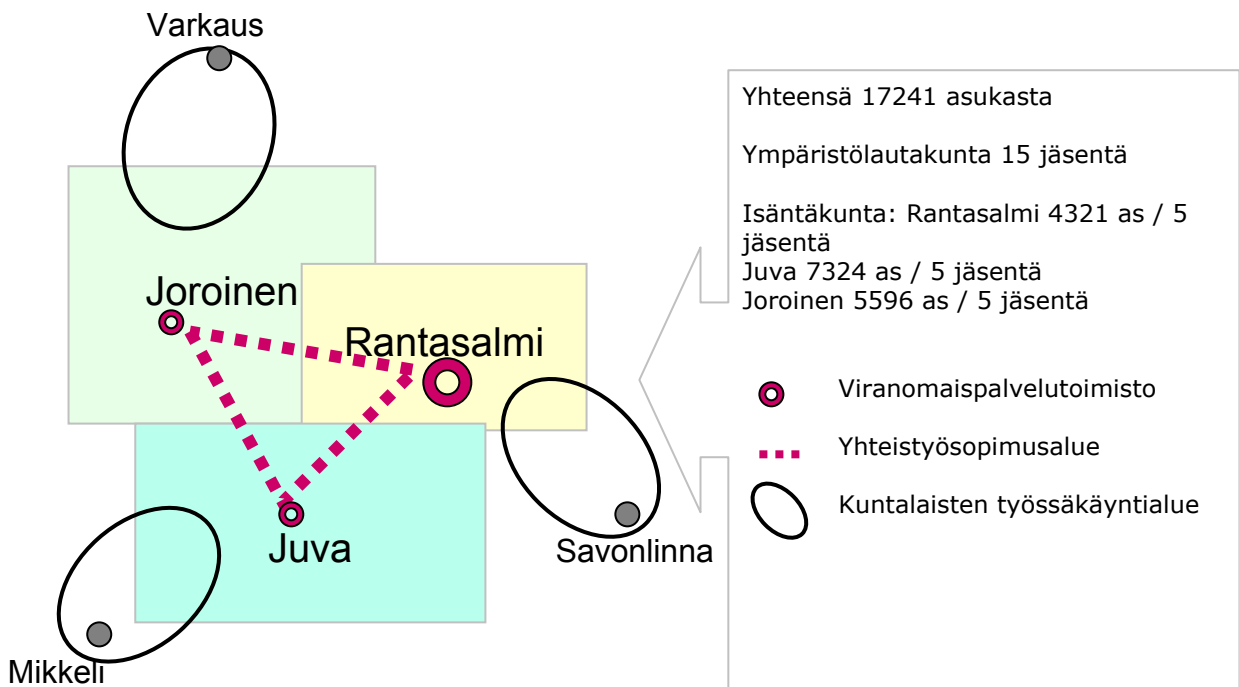
- kunnan rakentamisen ja viranomaistoiminnan asiantuntijat voivat etäännyä kunnan muusta strategisesta hallinnosta tai osa-aikainen asiantuntijapalvelupiste on etäällä isäntäkunnan muusta hallinnosta
- lautakunnan huomattavan suuri jäsenmäärä voi lisätä hallinnon työmäärää tai heikentää lautakuntatyöskentelyn tehokkuutta sekä lisätä yhteistyön kustannuksia

Eura, Köyliö, Säkyliö – yhteistyö 1.1.2005 alkaen

Sopimuskunnat:	Eura, Köyliö, Säkyliö + ympäristösuojelun viranhaltijapalvelujen myynti Kiukaisten kunnalle
Toimialat:	Eläinlääkintähuolto, rakennusvalvonta, ympäristösuojelu, terveysvalvonta, maa-ainesasiat, suunnittelutarveratkaisut ja poikkeamispäätökset, asuntojen korjausavustukset, romuajoneuvoasiat
Toimielin:	Ympäristölautakunta, 8 jäsentä; Eura 4, Köyliö 2, Säkyliö 2
Isäntäkunta:	Säkyliö
Palvelupisteen sijainti:	Säkyliö
Henkilöstö	2 hallintopalvelusihteeriä 2 rakennustarkastajaa 1 ympäristöpäällikkö + 2 ympäristötarkastajaa 2 kunnaneläinlääkärinä, joista toinen ota terveysvalvonnan johtaja ma. kunnaneläinlääkäri 2 terveystarkastajaa
Asukkaita:	Eura 9413, Köyliö 2907, Säkyliö 4888, yhteensä 17180 asukasta
Toiminta-alueen pinta-ala:	835 km ² + Kiukainen 149 km ²
Viranomaistehtäviä Eura, Köyliö ja Säkyliö alueella 2007:	<p>- <i>rakennusvalvonnasta:</i> rakennuslupia 276 toimenpidelupia 59 toimenpideilmoituksia 125 viranomaiskatselmuksia rakennuspaikoilla 660 poikkeamis- ja suunnittelutarveratkaisuja 12 päätöstä ja 19 lausuntoa maa-aineslupia 5</p> <p>- <i>ympäristönsuojelusta:</i> ympäristölupapäätöksiä 5 (Kiukainen 3) meluilmoituksia 7 muita päätöksiä 27 muita ilmoituksia 169</p>
Toimintamenot 2006:	- 540 000 euroa (=varsinaiset toimintamenot). Lisäksi poistot olivat 7000 euroa ja laskennalliset erät 119 000 euroa, joihin sis. mm. hallintopalvelusihteerin palkat, toimitilavuokrat ja isäntäkunnan tuottamat ATK-, talous- ja hallintopalvelut.
Toimintatulot 2006:	+ 130 000 euroa (=maksutuotot) tai 514 000 (= maksutuotot+ Euran ja Köyliön maksusuudet, jotka ovat isäntäkunta Säkyliön näkökulmasta tuloa).

Juva, Joroinen, Rantasalmi -yhteistyö 1.3.2007 alkaen

Sopimuskunnat: Juva, Joroinen, Rantasalmi
Toimialat: Rakennusvalvonta, ympäristösuojelu, maa-ainesasiat, yksityistieasiat
Toimielin: Ympäristölautakunta, 15 jäsentä; Juva 5, Joroinen 5, Rantasalmi 5
Isäntäkunta: Rantasalmi
Palvelupisteiden sijainnit: Juva, Joroinen ja Rantasalmi

Henkilöstö: 3 rakennusvalvontasihteeriä: Rantasalmi 1 / Juva 1 / Joroinen 1
 1 ympäristöpäällikkö, rakennustarkastaja, Rantasalmi
 1 rakennustarkastaja, Joroinen
 1 rakennustarkastaja, ympäristösihteeri/ Joroinen
 1 rakennustarkastaja / Juva
 1 ympäristösihteeri / Juva, Rantasalmi

Asukkaita: Juva 7324, Joroinen 5596, Rantasalmi 4321, yhteensä 17241 asukasta
Toiminta-alueen pinta-ala: 3000 km²

Viranomaistehtäviä Juva, Joroinen, Rantasalmi alueella 2007:

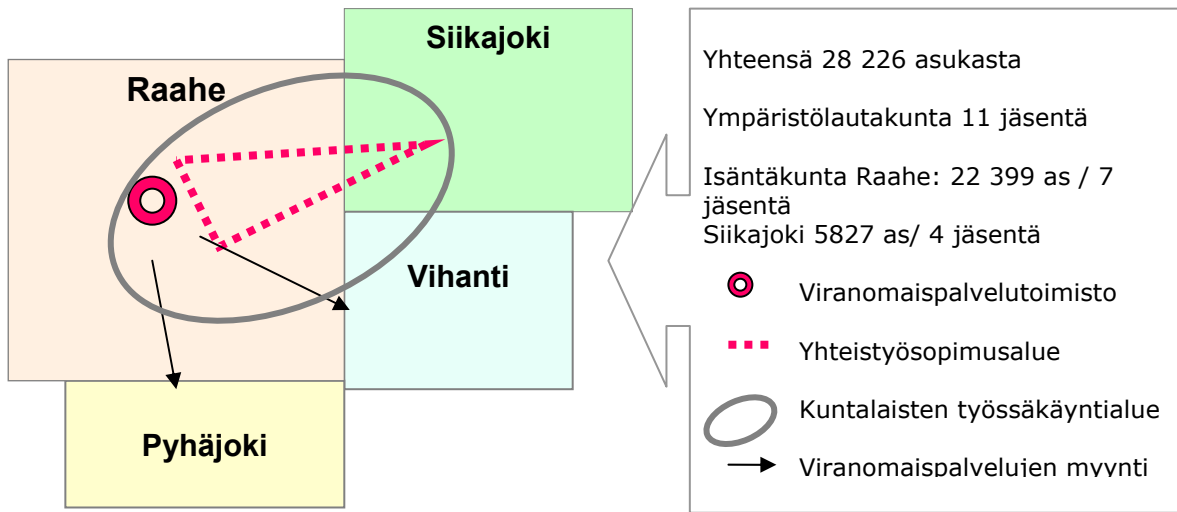
- *rakennusvalvonnasta:*
 rakennuslupia 350
 toimenpidelupia ja -ilmoituksia 250
 viranomaiskatselmuksia rakennuspaikoilla 500
 poikkeamis- ja suunnittelutarveratkaisuja 20
 maa-aineslupien lausuntoja 10

- *ympäristönsuojelusta:*
 ympäristölupapäätöksiä 15
 meluilmoituksia 10
 muita päätöksiä 15
 muita ilmoituksia 40

Toimintamenot 2006: - 390 000 euroa
Toimintatulot 2006: + 120 000 euroa

Raahe, Siikajoki - yhteistyö 2003 alkaen

(aikaisemmin myös Pattijoki - Siikajoki ja Raahe- Ruukki yhteistyö)

Sopimuskunnat:

Raahe, Siikajoki + rakennusvalvonnan viranomaispalvelujen myynti Pyhäjoen ja Vihannin kunnille

Toimialat:

Rakennusvalvonta, ympäristösuojelu, maa-ainesasiat, jätehuollon valvonta

Toimielin:

Ympäristölautakunta, 11 jäsentä; Raahe 7, Siikajoki 4

Isäntäkunta:

Raahe

Palvelutoimipisteen sijainti:

Raahe, Pattijoki

Henkilöstö:

2 lupasihteeriä
1 rakennustarkastaja + 1/2 rakennustarkastaja + 1/2 rakennustarkastaja
2 ympäristösihteeriä

Asukkaita:

Raahe 22 399, Siikajoki 5827, yhteensä n. 28 226 asukasta

Toiminta-alueen pinta-ala:

Raahe+ Siikajoki 1572 km² ja Pyhäjoki+ Vihanti 1028 km²

Viranomaistehtäviä Raahe - Siikajoki alueella 2007:

- rakennusvalvonnasta:

rakennuslupia Raahe 309, Siikajoki 95, Pyhäjoki 67, Vihanti 51
toimenpidelupia Raahe 78, Siikajoki 22, Pyhäjoki 0, Vihanti 14
toimenpideilmoituksia Raahe 12, Siikajoki 0, Pyhäjoki 0, Vihanti 6
viranomaiskatselmuksia rakennuspaikoilla -
poikkeamis- ja suunnittelutarveratkaisuja Raahe 61, Siikajoki 28, Pyhäjoki 2, Vihanti 2
maa-ainelupia Raahe 8, Siikajoki 5, Pyhäjoki 2

- ympäristönsuojelusta:

ympäristölupapäätöksiä Raahe 3
meluilmoituksia Raahe 2
muita päätöksiä Raahe 14
tarkastuksia 104

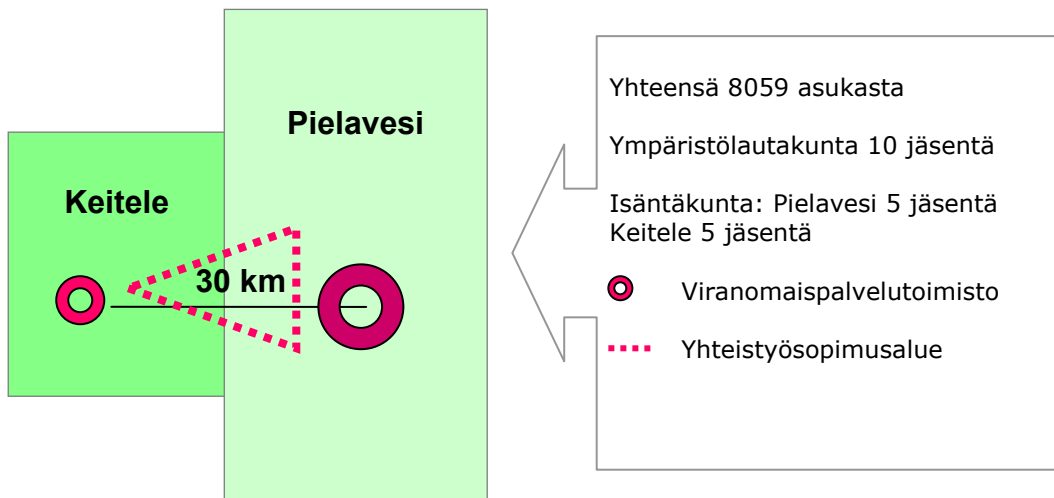
Toimintamenot 2006:

- 225 620 euroa

Toimintatulot 2006:

+ 159 794 euroa

Pielavesi, Keitele – yhteistyö 1.1.2005 alkaen

Sopimuskunnat: Pielavesi ja Keitele
Toimialat: Rakennusvalvonta, ympäristönsuojelu
Toimielin: Ympäristölautakunta, 10 jäsentä; Pielavesi 5, Keitele 5
Isäntäkunta: Pielavesi
Palvelupisteiden sijainnit: Pielavesi ja Keitele

Henkilöstö: kanslisti /Pielavesi + kanslisti/Keitele
1 rakennustarkastaja Keitele (henkilö on 1/2 kunnanrakennusmestari Pielavedellä)
1 rakennustarkastaja, Pielavesi
1 ympäristösuojelusihteeri

Asukkaita: Pielavesi 5367, Keitele 2692, yhteensä 8059 asukasta
Toiminta-alueen pinta-ala: 1634 m²

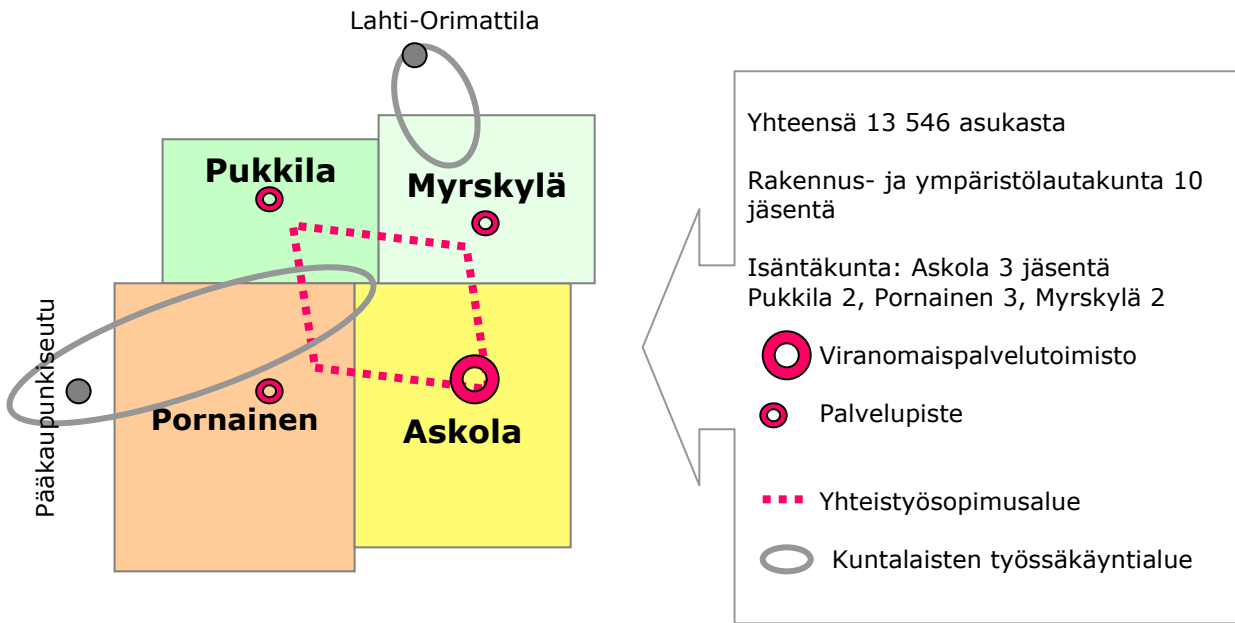
Viranomaistehtäviä Pielaveden ja Keiteleen alueella 2007:

- *rakennusvalvonnasta:*
rakennuslupia 115 + 61
toimenpidelupia 25 + 12
toimenpideilmoituksia 23 + 13
viranomaiskatselmuksia rakennuspaikoilla 406 + 249
poikkeamis- ja suunnittelutarveratkaisuja 9 + 1
maa-aineslupia 4 + 1

- *ympäristönsuojelusta:*
ympäristölupapäätöksiä 2 + 4
meluilmoituksia 1 + 0
muita päätöksiä 6 + 1
muita ilmoituksia 0 + 0

Toimintamenot 2006: rakennusvalvonta - 132 814 euroa, ympäristönsuojelu - 50 214 euroa
Toimintatulot 2006: rakennusvalvonta + 63 975 euroa, ympäristönsuojelu +16 817 euroa

Askola, Pukkila, Pornainen ja Myrskylä – yhteistyö 1.1.2006 alkaen

Sopimuskunnat:

Askola, Pukkila, Pornainen, Myrskylä

Toimialat:

Rakennusvalvonta, ympäristönsuojelu

Muita tehtäviä:

Toimielin:

Rakennus- ja ympäristönsuojelulautakunta 10 jäsentä; Askola 3, Pukkila 2, Pornainen 3, Myrskylä 2

Isäntäkunta:

Askola

Palvelupisteiden sijainnit:

Askola / ymp.suoj.siht. päivystys Pukkilassa, Myrskylässä, Pornaisissa 1pv/vko

Henkilöstö:

toimistos sihteeri ja palvelusihteeri
1 ympäristöpäällikkö
2 rakennustarkastajaa
2 ympäristönsuojelusihteeriä

Asukkaita:

Askola 4627, Pukkila 2018, Pornainen 4851, Myrskylä 2050, yhteensä 13 546 asukasta

Toiminta-alueen pinta-ala:

703 km²

Viranomaistehtäviä 2007:

- rakennusvalvonnasta:

rakennuslupia 283
toimenpidelupia 59
toimenpideilmoituksia 44
viranomaiskatselmuksia rakennuspaikoilla 864
poikkeamis- ja suunnittelutarveratkaisuja 33 (kunnan) 4 (ayk)
maa-ainelupia 3

- ympäristönsuojelusta:

ympäristölupapäätöksiä 0
meluilmoituksia 10
 muita päätöksiä 125
 muita ilmoituksia 20

Toimintamenot 2006:

rakennusvalvonta - 170 987 euroa, ympäristönsuojelu - 175 986 euroa

Toimintatulot 2006:

rakennusvalvonta + 228 482 euroa, ympäristönsuojelu + 60 080 euroa

Selvitystyössä haastatellut henkilöt:

Ala-Aho Ulla, lautakunnan jäsen, kunnanhallituksen puheenjohtaja, Siikajoki
Pöyhönen Taisto, ympäristölautakunnan puheenjohtaja, Raahen
Sanaksenaho Harry, rakennustarkastaja, Raahen
Tuuttila Pirkko, kunnaninsinööri, Pyhäjoki

Lahtinen, Matti, kunnanjohtaja, Eura
Nurmi Veikko, ympäristölautakunnan puheenjohtaja, Eura
Reko Jukka, ympäristöpäällikkö, Säkö
Suni Veli-Pekka, ympäristölautakunnan jäsen, Köyliö
Vainio Mika, rakennustarkastaja, Säkö

Heikkinen Matti, ympäristölautakunnan jäsen, Joroinen
Korhonen Harri, ympäristöpäällikkö, Rantasalmi
Kuutti Väinö, rakennustarkastaja, Joroinen
Pulkinen Raimo, ympäristölautakunnan puheenjohtaja, Rantasalmi
Rautio Ari, kunnanhallituksen edustaja ympäristölautakunnassa, Juva
Sorjonen Pekka, ympäristösihteeri, Juva-Rantasalmi

Bergholm Tapio, kunnanrakennusmestari, Myrskylä
Kauppinen-Ketoja Päivi, ympäristöpäällikkö, Askola
Matti Kaj, rakennus- ja ympäristölautakunnan puheenjohtaja, Pornainen
Saarikko Eino, rakennus- ja ympäristölautakunnan jäsen, Pukkila

Hakulinen Lahja, ympäristölautakunnan jäsen, Pielavesi
Jäälinoja Hannu, rakennustarkastaja, Keitele-Pielavesi
Ryhänen Eero, kunnanjohtaja, Keitele
Valkama Juha, kunnanjohtaja, Pielavesi

Aikaisemmin aiheeseen liittyvänä on ilmestynyt:

Rakennusvalvontaviranomaisen tehtävät

Tukea tehtävien priorisointiin ja kuntayhteistyöhön

Suomen Kuntaliitto 2007

ISBN 978-952-213-214-7

Ilmainen pdf-julkaisu

www.kunnat.net/Kirjakauppa